

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije se poštnine proste. Čekovni račun poštne urada Ljubljana 10.603. Telefon interurb. št. 118.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije se poštnine proste. Čekovni račun poštne urada Ljubljana 10.603. Telefon interurb. št. 118.

11. številka.

MARIBOR, dne 18. marca 1926.

60. letnik.

Naša gospodarska rešitev.

Ako se slovenski kmet ozre dandanes na svoje gospodarstvo, mora reči, da gre navzdol. Pa še zelo gre navzdol. Med vojno je marsikaj propadlo, po vojni ni bilo mogoče še vsega popraviti. Zdaj pa še tak davčni vijak, kateri hoče izmозgati slovensko kmetско gospodarstvo.

Vse kaže, posebno zdaj, ko smo slišali razprave, kaj denarja potrebuje država za eno leto naprej, da se davki ne bodo znižali. Tudi to smo pri tej razpravi zvedeli, da se bo za kmetijsko gospodarstvo iz skupne drž. blagajne — najmanj žrtvovalo. Pri vsem tem je pa še posebno Slovenija prizadeta. Slovenijo menda smatra sedanja vlada, ki jo seveda Pucelj in radičevci z obema rokama podpirajo, za deželo druge vrste v državi, ki jo je treba izmозgati, a nič ji pomagati za njen gospodarski razvoj.

To spoznanje nas mora iztrezniti, da sami začnemo resno iskati svoje gospodarske rešitve. Ker je slovenski kmet pri tem še posebno prizadet, je ravno njemu treba ponuditi nekaj sredstev gospodarske rešitve. Kratko povedano, je naša gospodarska rešitev v združenju samopomoči, kakor pravi slovenski pregovor: Pomagaj si sam in Bog Ti bo pomagal.

Pomagajmo si sami!

Eden glavnih virov, da si homo zboljšali svoj gospodarski položaj, je v tem, da ne izgubimo veselja do dela, da ne izgubimo močne volje. »Hočem«, tako reče slovenski kmet in si zavihne rokave, pa prime, da vse poka v njegovi roki. Zato moramo tako odločnost v sebi ohraniti, zaupati svojem vztrajnemu delu, da bo pod božjim blagoslovom rodilo dosti uspehov. Tej naši močni volji pa naj naš razum kaže pot, naj kaže, kje je treba kaj bolj poprijeti za delo. Tudi kmetско gospodarstvo ne napreduje samo z ročnim delom, treba je tudi misliti, treba je računati, treba je biti iznajdljiv. Najpriprostejša iznajdljivost je, da vse, kar imaš, kar najbolje izrabiš. Vsak kosček zemlje naj bo obdelan in sicer skrbno obdelan. Vsako že izpričano zboljšanje na polju, travnikih, doma, je vpeljati v vsako gospodarstvo. Ob nedeljah gre naš kmet po polju, ne dela, pač pa pre-mišlja, kaj bo treba izboljšati. Naš kmet ob nedeljah bere časopise in knjige. Zato se ne straši izdatkov za napredek svojega gospodarstva, ker je izračunal, da se mu bo izdatek stoterno povrnil. Slovenski kmet navaja svojo družino na pravo gospodarnost, da ne trati svojih moči in sredstev za prazno stvar. Sam in vsi v njegovi

hiši si znajo pridobivati dohodke tudi s kakim postranskim delom. Reja raznih domačih živali, drobnice, kur, zajcev, s katero se lahko peča mladina, da se vadi v gospodarnosti, mlekarstvo itd. nese precej drobnih, pa pogostih dinarjev. Načelo, ki je že nekoč dvignilo našega kmeta, da je postavil lepe hiše, da je zasadil goste gozdove, je bilo: Kolikor mogoče se vse doma pripravi. Ne rečemo, da začnemo vse od začetka, tkati itd., a res je, da se marsikaj zna doma pripraviti, kar drugod kupujejo. In marsikatera kmetška hiša je po zimi kakor kaka tovarna, kjer delajo razne gospodarske in druge potrebščine, celo v taki meri, da jih odprodajajo. Tako je to sredstvo samopomoči zelo velika opora našega narodnega gospodarstva.

Pomagajmo si združeni med seboj!

Kmet kmetu ne sme biti gospodarsko nasproten, če tudi se včasih njih dobiček križa, kar je enemu v škodo, je drugemu v korist. Kmet naj kmetu seže v pomoč. Čeprav se to med dobrimi sosedi že izvršuje, je vendar krog teh sosedov preozek. Naše slovensko kmetско sosestvo sega tako daleč, kakor daleč sega glas naše slovenske govornice. Zato se moramo vsi slovenski kmetje tega širokega sosedstva zavedati.

Taka naša medsebojna samopomoč pa se najbolje izvršuje potom naših zadrug. Poglejte po svetu, kamor hočete, povsod boste našli, da gre kmetu le tamkaj dobro, kjer skup držijo in ima močne denarne in gospodarske organizacije. Pri nas v Sloveniji smo dosegli v taki združeni samopomoči šele začetek. Koliko je pri nas še kmetov, ki bolj zaupajo svoj denar mestnim bankam, kakor pa svoji domači posojilnici, kjer je veliko bolj varno pa tudi bolj priročno naložen. Še taki se dobijo, ki svoj denar doma držijo, pa ne pomislijo, da jim grede v škodo vse obresti, pa včasih še kapital, če pride blizu tat ali pa miši. Vsi taki delajo veliko škodo kmetskemu stanu, ne delujejo dovolj za medsebojno gospodarsko pomoč.

Pa posojilnice so že skoro v vsaki večji fari in želimo jim le kar najlepšega razvoja v korist kmetskega gospodarstva. Opozoriti nam je danes tudi na blagovne zadruge, po katerih kmet svoje potrebščine dobiva in svoje pridelke prodaja. Posebno tam, kjer kmetje v širokem okolišju pridelujejo isti pridelek za prodajo, recimo vino, sadje itd., je potrebno, da skušajo odrediti skupno odprodajo. Dokler kmet vsak svoje blago ponuja, je kakor branjevec, ki malo skupi, malo zasluži. Kadar pa kmetje svoje blago skupno v velikih množinah nudijo, pridejo k njim veleodjemalci in izginajo vsi razni prekupci, ki so si dosedaj na račun kmeta zelo dobro in na lahek način pomagali. Zato so potrebne posebno take gospodarske zadruge, ki pomagajo kmetom na veliko odprodajati njihovo blago, da ne leži brez

haska doma. Take zadruge naj nam v velikem obsegu pripravljajo naša Zadrúzna zveza.

Varujmo pa se domačih razdorov!

Veliko moči in dela in časa pa se razgubi v raznih krajevnih prepirih, ker niso kmetje enotni. Naši kmetje so vsi katoličani, nekateri seveda malo bolj hladni. Zato mora katoliški kmet delati na to, da ne more nihče v vas, ki dela verski razdor, pa naj bo to človek ali časopis. Naši kmetje so vsi Slovenci. Zato mora naš kmet odločno zavrniti vsakogar, ki nam potiska na glavo srbsko šajkačo, kar dela »Domovina«, ali radičevsko čepico, kar dela »Kmetijski list«. Ti ljudje, ki take nepotrebne politične borbe zanašajo med naše katoliške slovenske kmete, so njegovi največji gospodarski škodljivci!

Gospodarska rešitev slovenskega kmeta je tudi v tem, da vsepovsod složno nastopa za svoja verska in narodna načela, ker bo tak nastop kakor mogočen stebber naše medsebojne, združene samopomoči.

Zato slovenski kmetje, glavo po koncu! Zavihnite rokave in z veseljem na delo za našo gospodarsko rešitev! Kakor bo »Slovenski Gospodar« za Velikonočo prišel k vam mlad in krepak, tako dobite krepki in močni tudi vi, da si pomagamo sami in Bog nam bo pomagal!

Državno gospodarstvo.

Najslabše gospodari, kdor ne ve, kaj ima in kaj je dolžen, kdor vleče svoje gospodarstvo brez vsake ureditve dalje. Tako slabo gospodari tudi naša vlada. Do zdaj smo vlekli od meseca do meseca, takozvane dvanajstine. Zdaj je vlada predložila reden proračun, ki pa dejansko — ni v redu. Kajti naš finančni minister je potoval po svetu, šel je v Ameriko, London, Pariz, pa se je vrnil in ni uredil predvojnih in vojnih dolgov. Torej je že v tem oziru nereden. Nereden je pa ta proračun tudi zaradi tega, ker negospodarsko obremenjuje davkoplačevalce. Nereden, celo nepravilčen je ta proračun nadalje zavoljo tega, ker ne skrbi za vse dele države enako, kakor je to potrebno po razmerah v posameznih krajih. Nereden je ta proračun tudi zavoljo tega, ker se posameznim oddelkom gospodarstva posveča vse premala skrb in pažnja.

Razumljivo je, da so naši poslanci tako neredno gospodarstvo zelo ostro grajali. Eden za drugim so vstajali in kazali na krivično postopanje vlade pri proračunu. Z vso odločnostjo so branili kmeta in vso Slovenijo, katero so pri proračunu le v toliko poznali, kolikor davke plačuje, ne pa, da bi ji tudi vračali sorazmerno skrb in podporo. Ves drugačen je bil naš uspeh, če bi se enkrat strli nesreč-

LISTEK.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

22

Arnot ji je pravil, da je Trzan zaposlen v Capetownu ali pa vsaj v bližini. In parnik je nameraval ostati v Capetownu dobrih štirinajst dni! Poiskali bodo Trzana, koj bo moral zapustiti službo — kaj se je bilo njemu, bogatemu angleškemu lordu, treba potikati po južni Afriki in zasledovati politične in vojaške begunce! —, skupno bodo potovali nazaj v Pariz, medtem pa se bodo, če bo le količkaj mogoče, še zadnjikrat oglasili v Claytonovi koči na robu džungle. In nato bo prevzel Trzan dedščino svojega očeta in obhajali bodo poroko.

Arnot in njegova mlada soproga sta naredila ta načrt in Ine je vsa zardela pokimala.

Kako bo iznenadila Trzana! Takega obiska pač niti najmanj ne pričakuje —.

Kako se je veselila svidenja! Vse prepočasi ji je vozil hrzi parnik. Tla so ji gorela pod nogami v Aleksandriji in v drugih pristaniščih. Tako dolgo je povsod čepel parnik! Kaj je bilo njej mar za lepote orientala! Zanj je bil zanimiv le Capetown!

Kako hudo ji je delo, da je Trzana takorekoč spodila s farme! Same sebe ni razumela. Da je bila tako slepa —! Trzan, pa divjak, nekulturen človek, ki bi bil sramota za njeno družabno stališče —! Ali ni iz vsake njegove kretnje govoril plemenitaš! In sploh vsa nje-

gova čila, zdrava, sveža osebnost —! Trzan, pa bolehavi Clayton, — kaka razlika!

Zares, slepa je bila! Prenaglo ji je prišel njegov obisk. Ni bila pripravljena. Da bi bil Trzan vsaj dalje časa ostal na obisku, preden jo je za roko prosil —.

Pa saj bo popravila svojo zmotu! Sama ga pride iskat in odpuščanja prositi!

O, ta dolgočasni parnik! —

Pa vkljub vsemu hrepenenju in veselju jo je bilo vendarle nekoliko sram. In tudi strah.

Kaj, če je Trzan užaljen in ne bo hotel ničesar več vedeti o njej? Res da je plemenit človek, ampak tudi samovoljen je, tako čisto drugačen ko drugi. Če jo odkloni, mrzlo, hladno, kam se bo djala —?

Sram jo je bilo.

Njeno edino upanje je bil Arnot. Vedela je, da ima velik vpliv na svojega prijatelja. Posredoval bo. Njega bo poslala naprej —.

Da bi se mu vsaj potožiti mogla —!

Toda gospod Arnot je bil na ženitvanjskem potovanju! Kaj je njega brigala Ine, uboga, razdvojena, obupajoča sirotica!

Da bi iskala pomoči in tolažbe pri očetu, na to še misliti ni bilo. Gospoda profesorja so zanimale kosti afriškega pračloveka, učene misli je mislil, — pa bi naj tolažil zaljubljene ženske?

Samevala je, slonela ob pregraji po cele ure ter hrepenče zrla proti jugozapadu, kedaj pride toliko zaželjeni Capetown.

Končno po dolgem, nestrpnem pričakovanju so se pojavili na obzorju megleni obrisi ploščatega hriba, ki je značilen za pokrajinsko sliko Capetowna, in na večer tistega dne so celine željni potniki stopili na suho živahnem pristanišču najjužnejšega mesta Afrike.

Kako rada bi bila Ine se tisti večer pohitela na urad, ki je imel Trzana v službi. Toda Arnot — ta neusmiljeni Arnot! — je malomarno dejal, da imajo za za Trzana še časa dovolj, saj bo parnik ostal v mestu dobrih štirinajst dni. Jutri da pojdejo, — morebiti, je pridejal hudomušno. Sicer pa, je pravil, Trzana čisto gotovo ni v mestu, kje zunaj na deželi je, morebiti par sto milj daleč.

Kaj je hotela! Vdati se je morala. Pa maščevala se je. Prav čisto nič se ni zanimala za Arnotovo živahno pripovedovanje o Capetownu in o njegovi zgodovini in okolici. Malomarno je listala med njegovim govorjenjem po časopisih. Seve le na zunaj malomarno. Kajti v resnici je z bistrimi očmi pregledovala vsako vrstico, če bi kje kaj stalo o Trzanu.

Pa besedice ni našla.

Drugi dan pri zajutru so delali načrte.

Profesor Porter in gospod Filander sta prišla k mizi z velikanskimi zemljevidi. Slovesna sta izjavila, da ju mesto prav nič ne zanima ter da bodeta koj odpotovala za nekaj dni v notranjščino dežele na lov na kosti pračloveka. Nemudoma sta se zaglobila v zemljevid ter iskala primeren kraj, kjer bi se lahko nemoteno vdajala svojemu poželjenju po kostenjakih in lobanjah.

Arnot in njegova soproga pa sta se ponudila Ini, da gredo skupno iskat Trzana. Toda po kratkem premisleku je Ine prosila Arnota, naj gre rajši sam, pove pa naj, da ga Ine čaka —.

Ine in gospa Arnot sta torej ostali v hotelu, gospod Arnot pa je šel po Trzana, oziroma poizvedovat za njim. Z utripajočim srcem se je Ine poslovila od Arnota —.

Arnotova prva pot je bila v detektivsko pisarno, podružnico tiste, ki je Trzana poslala »na delo«. Tam je poprašal za gospodom Johnom Trzanom.